

נקי ואין בו (ג) שיורי כוסות

1234567

❖ ישועת דניאל ❖

במג"א (ס"ק א) אלא שבמג"א לא כתב בהדיא
מב' צדדיו.

שיורי כוסות

(ג) [6] שיורי כוסות. שיורי יין ששרה בו פת¹²³⁴⁵⁶⁷ בכוסות, כשהגיע לברכת הארץ היה מוסיף עליו⁴, פי' ב' שהיה מניח כוסות יפים סביבו להדרו בהן⁵. בריטב"א פי' בנטלי, כוסות נאים מונחים על שלחן סביב, ובהל' ברכות להריטב"א (פ"ח ה"ג) בכוסות מלאים יין⁶. המאירי פי' שיעטרוהו בכוסות, שיהו כל אותם שסביב המברך אוחזין כוס בידם, ומביא בשם י"מ שצריך ליתן מכוס של ברכה לשאר הכוסות והשיג עליהם שאין הדבר כן אלא שכל שניתן כוס לשם ברכה משום הקריבהו נא לפחתית³.

עיטור

(ג) [3] בגמ' (ברכות נא ע"א) עשרה דברים נאמרו בכוס וכו' עיטור וכו'. עוד שם, עיטור רב יהודה מעטרהו

(3) עי' לעיל סי' קפב הע' 19 שהבאתי מש"כ במס' כלה רבתי פ"י דשיורי כוסות מטפשין חוץ משיורי הבדלה, עי' שם באורך. (4) ופי' הב"ח שהיה שופך מכוסות הרבה לתוך כוס של ברכה כשהיה מגיע לברכת הארץ, וזהו עיטור שלו, ואע"ג דכבר היה מלא לא היה מלא לגמרי אלא היה יכול לשפוך לתוכו עוד מעט מכוסות אחרים, וע"ע דרישה אות ג. (5) והקשה המהרש"א דמשמע מלשון הטור שהבין בדברי רש"י דלא היה מניח כוסות, וזה אינו כי גם לרש"י היה מניח כוסות, והשאר דברי הטור בדעת רש"י בצ"ע. (6) ועי' שע"ת בשם תפארת שמואל ברכות פ"ז סי' לה אות ל (הו"ד בשו"ע מהד' פרידמן) דאף דלא עבדינן עיטור מ"מ אין לעשות להיפך ואין להניח כלים ריקים על השלחן בעת בהמ"ז וגדולים נזהרים בזה ע"ש והביאו בברכי יוסף. ומשמע בפשיטות דנקט דאופן העיטור הוא בכוסות מלאים וכן משמע בב"ח (ס"ק ד ד"ה רב חסדא), עי' שם. ועי' קיצור שו"ע סי' מה ס"ד דיש להסיר מן השלחן הכלים הריקים, ובמקורות ציין לספר קב הישר סי' סד, וכ"כ בבן איש חי שנה א' פרשת שלח ס"ד, ולפי"ז עכ"פ בברכת המזון ודאי לא יעטר עם כלים ריקים. והראו לי בתיקוני זוהר עם ביאור הגר"א בתיקון מז שכתב הגר"א (בד"ה ואם) דעיטור הוא בכלים מלאים דוקא, עי' שם. וע"ע א"ת כוס של ברכה בהערה 658 בשם ספר המנהיג הל' סעודה, המאורות ברכות שם, רשב"ץ שם, שמשמע מדבריהם דעיטור עושים בכוסות מלאים יין. והלום שמעתי עדות נאמנה מידידי הגרא"ז שוב שליט"א אב"י במודיעין עילית, ששמע ממרן הגרא"ל שטיינמן שליט"א שבליטא נהגו עיטור בכוסות ריקים מיין, וכן נוהג מו"ח שליט"א על פי מו"ר הגר"מ סולובייציק זצ"ל ואמר לי שנהג כך גם בברכת המזון, והוסיף שיתכן הטעם שהיין היה ביוקר ולא היה להם כדי להניח בתוך הכוסות הריקים.